

Van: Steve van Ham

Verzonden: dinsdag 6 oktober 2020 17:11

Aan: Wim Cornelissen

CC: Iris Hoogervorst; Piet Verlinden; Carmen Geraads

Onderwerp: addendum begroting 2021-2024 DEF_1.docx.pdf

Beste Wim,

Deze ochtend is het addendum in het college behandeld en akkoord bevonden.

Hierbij doe ik jou deze toekomen, zodat deze gedeeld kan worden met de raadsleden.

De raadsleden die een papieren versie van de begroting hebben gevraagd, ontvangen dit addendum ook op papier.

Als er nog vragen zijn hoor ik het graag!

Met vriendelijke groet,

Steve van Ham

Addendum programmabegroting 2021-2024

Inhoud

Inleiding	5
1 Bestuurlijke samenvatting	5
1.2 Financiële hoofdlijn	7
1.3 Projecten	12
3 Overige	14
3.1 Algemene dekkingsmiddelen.....	15
4 Paragrafen	18
4.1 Lokale heffingen	19
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	20
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen	23
4.4 Financiering	24
4.5 Bedrijfsvoering.....	32
5 Financiële bijlagen	34
5.1 Productenbegroting.....	35
5.2 Overzicht structurele en incidentele baten en lasten.....	41
5.3 Overzicht van lasten en baten per taakveld	44
5.5 Reserves.....	47
6 Overige bijlagen	50
6.3 Kerngegevens	50
6.5 Lijst van begrotingssubsidies	54

Inleiding

Dit addendum is bedoeld als aanvulling op de programmabegroting 2021-2024. In de raadsvergadering van 29 september 2020 heeft de raad het voorstel voor financieel evenwicht voor kennisgeving aangenomen. Op basis van dit voorstel is dit addendum gevormd om te komen tot een structureel sluitende begroting.

Hiertoe zijn op basis van de voorgestelde keuzes alle relevante tabellen en teksten uit de oorspronkelijke begroting aangepast en in dit addendum weergegeven. Hiervan is de nummering identiek aan de nummering van de hoofdstukken in de begroting. Bij een definitief akkoord kunnen de in dit addendum opgenomen hoofdstukken, worden gezien als vervanging van de hoofdstukken in de programmabegroting 2021-2024.

In de raadsvergadering van 3 november 2020, zal zowel de begroting alsmede dit addendum worden behandeld door de raad van de gemeente Leudal. Amendementen en moties kunnen worden ingediend als aanvulling op dit addendum.

1 Bestuurlijke samenvatting

1.2 Financiële hoofdlijn

Bij de vaststelling van de kadernota 2021-2024 is gebleken dat de gemeente Leudal voor een financiële opgave staat om een structureel sluitende begroting te kunnen presenteren.

Het meerjarig tekort loopt op tot € 4.631.000 structureel in 2024. Tussen de vaststelling van de kadernota en de begroting hebben zich nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. Hierdoor is het tekort in 2024 toegenomen met € 943.000 ten opzichte van de kadernota. Hierin zijn de volgende onderdelen van belang:

1. Verwerking van de Meicirculaire 2020
2. Bijstelling van enkel claims uit de kadernota, zijnde dividend, rente en stelposten
3. Mutaties sociaal domein, die bestaat uit
 - Indexering van de tarieven voor 2021 e.v. (dit is bovenop de claim die in de kadernota opgenomen is)
 - Aanbesteding leerlingenvervoer
4. Bijstelling van de kapitaallasten.

Op 29 september heeft de raad kennis genomen van de diverse scenario's om te komen tot een budgettaire besparing. Deze zijn separaat verwerkt in een addendum dat aangeboden is bij deze begroting.

Daarnaast zijn voor deze begroting de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- De nieuwe programmastructuur (7 programma's) met aangescherpte programmadoelstellingen
- Ontwikkelingen met financiële gevolgen voldoen aan één van de volgende criteria:
 - Vloeien voort uit wet- en regelgeving (3 O's: **O**nafwendbaar, **O**ontkoombaar, **O**nitstelbaar).
 - Opname van (nieuwe) ambities zijn alleen mogelijk als we daarvoor bestaand beleid inleveren (Nieuw voor Oud).
- We nemen geen nieuwe taakstellingen op en nemen de oude mee in de analyse van de beleidsvelden.
- De stelpost loon-, en prijscompensatie brengen we op het niveau dat nodig is op basis van historische kosten. Voorheen vulden we deze post tussentijds met structurele meevallers, deze verwachten we nu niet.
- We volgen alle richtlijnen die voortvloeien uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), het gemeentelijk toezichtkader 2020 of andere wet- en regelgeving.
- In relatie met de onderuitputting van het BTW Compensatiefonds (BCF) bij het gemeentefonds houden we geen rekening met meevallers.
- Het jaar 2020 gebruiken we om de financiële gevolgen van de omgevingswet inzichtelijk te maken.
- We streven naar een kostendekkendheid van 100% voor de leges en heffingen.
- Op basis van de begrotingsbrief van de provincie nemen we de volgende zaken in acht:
 - Voor jeugd nemen we de realisatiecijfers van het jaar 2019 op in onze begroting, voor zover deze realistisch zijn.
 - We stellen de dividenden bij voor Enexis naar € 0,50 per aandeel.
 - Voor de dividend van de Bank Nederlandse Gemeente (BNG) houden we € 1,27 per aandeel aan.
- Voor de financiële verwerking van het gemeentefonds volgen we de laatste informatie van de PAUW applicatie. Zij bedienen vrijwel alle gemeentes op het gebied van het gemeentefonds. Hiermee stemt de Provincie in.
- Onze laatste twee jaarschijven (2023 en 2024) zijn structureel sluitend. In alle overige jaren wordt het saldo (overschot of tekort) gepresenteerd.
- Restantkredieten die langer dan 2 jaar zijn aangehouden, worden in principe afgevoerd. Uitzondering hierop zijn de kredieten met een langdurig karakter of een deugdelijke onderbouwing. Deze zullen worden voorgelegd in de diverse rapportagemomenten.

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde mutaties uit de kadernota, de mutaties na de kadernota en de scenario's opgenomen.

+ = overschot/baat en - = tekort/last		(bedragen x 1.000)			
Nr.	I/S	2021	2022	2023	2024
	Primaire begroting 2020-2023	0	0	996	996
	Mutaties na begroting 2020-2023 voor 1e raadsrapportage 2020	359	173	-2	-2
	Mutaties 1e raadsrapportage 2020	1.046	257	24	1.263
	Primaire begroting 2021-2024	1.405	430	1.018	2.257
	Kadernota 2021				
	Progr. 1 Veiligheid	0	-40	-40	-40
1	Ambitieniveau aanpak ondermijnende criminaliteit S	0	-40	-40	-40
	Progr. 2 Leefomgeving	0	0	0	0
	Progr. 3 Voorzieningen	-357	-282	-282	-282
2	Aanbesteding onderhoud groene sportvelden S	-110	-110	-110	-110
3	Aanpassing Ursula i.v.m. gebruik Lataste, kapitaallasten S	-21	-21	-21	-21
4	Subsidiëring gemeenschapshuizen kapitaallasten en exploitatie gymzalen S	-76	-76	-76	-76
5	Regeling investeringssubsidies S	-75	-75	-75	-75
6	Inhuur i.v.m. accommodatiebeleid I	-75	0	0	0
	Progr. 4 Samenleving	-1.970	-1.900	-1.900	-1.900
7	Vrijval gemeentelijk budget kinderopvang i.v.m. hogere Rijksvergoeding OAB S	40	40	40	40
8	Verwachte stijging subsidie aanvraag Algemeen Maatschappelijk Werk S	-20	-20	-20	-20
9	Jeugdzorg S	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400
10a	Begeleiding, aanzuigende werking a.g.v. abonnementstarief S	-350	-350	-350	-350
10b	Inkomsten begeleiding vanuit Venlo S	30	30	30	30
10c	Woningaanpassingen, aanzuigende werking a.g.v. abonnementstarief S	-150	-150	-150	-150
10d	Hulp bij het huishouden, aanzuigende werking a.g.v. abonnementstarief S	-50	-50	-50	-50
10e	Hulpmiddelen, aanzuigende werking a.g.v. abonnementstarief S	-100	-100	-100	-100
10f	Hulpmiddelen sterfhuiskonstructie, hulpmiddelen overname door nieuwe leverancier I	-70	0	0	0
11	Inzet budget algemene voorzieningen WMO ter dekking hogere WMO uitgaven S	100	100	100	100
	Progr. 5 Dienstverlening	-74	-9	-9	-9
12	Dienstverlening toegankelijk voor alle inwoners van Leudal I	-55	0	0	0
13	Ontwikkeling en implementatie visie op dienstverlening I	-10	0	0	0
14	Huis van de Dromen S	-4	-4	-4	-4
15	Klantenpanel S	-5	-5	-5	-5
	Progr. 6 Samenwerking	-35	-30	-30	-30
16	Burgerparticipatiemiddelen S	-15	-15	-15	-15
17	opstarten en onderhouden digitaal platform participatie S	-20	-15	-15	-15
	Progr. 7 Financiën en Belastingen	-799	-1.494	-2.371	-3.211
18	Afname dividend inkomsten Enexis en BNG S	-434	-434	-434	-434
19	Stelpost loon en prijscompensatie				

+ = overschot/baat en - = tekort/last			(bedragen x 1.000)			
Nr.		I/S	2021	2022	2023	2024
a	Inschatting effect nieuwe cao vanaf 2021	S	-480	-480	-480	-480
b	Volledig inzetten bestaande stelpost loon-/prijsindexatie voor 22a en 22b	S	515	670	643	653
c	Vormen nieuwe stelpost voor loon-/prijsindexatie	S	-400	-800	-1.200	-1.600
20	Herijking gemeentefonds	S	0	-450	-900	-1.350
	Overig / overhead		-434	-417	-474	-473
21	Wettelijke ontwikkelingen en prijsstijgingen software ICT	S	-250	-250	-250	-250
22	EC-GEO en integratie DIS	S	-98	-93	-88	-88
23	BAG 0,6 fte en mutatiesignalering	S	-74	-74	-74	-74
24	Organisatievisie	I	-12	0	0	0
25	Stelpost majeure projecten ivm mogelijke meerkosten HHIN	S	0	0	-62	-61
	Totaal Kadernota 2021		-3.669	-4.172	-5.106	-5.945
	Begrotingssaldo na Kadernota 2021		-2.264	-3.742	-4.088	-3.688
	Meicirculaire 2020		1.050	598	260	-215
	Bijstelling claims kadernota (dividend, rente en stelpost)		205	285	437	527
	Mutaties sociaal domein		-1.371	-1.371	-1.371	-1.371
	Mutaties kapitaallasten		104	135	85	116
	Begrotingssaldo start begroting 2021-2024		-2.276	-4.095	-4.677	-4.631
	Progr. 1 Veiligheid		53	53	53	53
Scen.	Bijstelling budget personen verward gedrag	S	15	15	15	15
Scen.	XTC dumping	S	30	30	30	30
Scen.	Verlagen lokaal calamiteitenbudget	S	8	8	8	8
	Progr. 2 Leefomgeving		412	37	402	222
Scen.	Aframing strucrueel overschot budget erfgoed	S	12	12	12	12
Scen.	Aframing overschot reserve monumentensubsidie	I	400			
Scen.	Beheer vastgoed middels onderhoud	S			360	360
Scen.	Taakstelling vastgoed				-174	-174
Scen.	Majeure projecten; vervallen fietspad spoorbrug Buggenum	S			180	
Scen.	Majeure projecten; vervallen rotondes Zevenellen	S		25	24	24
	Progr. 3 Voorzieningen		97	97	181	181
Scen.	Vervallen budget subsidie gerelateerde ontwikkelingen	S			74	74
Scen.	Minder budget Spot i.v.m. dalende ledenaantallen	S	10	10	20	20
Scen.	Korten vase bijdrage dorpsraden	S	12	12	12	12
Scen.	Geen toekenning budget flankerende subsidieregeling bij accommodatiebeleid (wjziging os Dorp)	S	75	75	75	75
	Progr. 4 Samenleving		488	1.127	2.280	2.283
Scen.	Realisatie lagere uitgaven Jeugdzorg en WMO (rapportage TwynstraGudde)	S	689	2.095	3.142	3.142
Scen.	Jeugdwet, Wet WMO (rapportage TwynstraGudde)	I	-200			
Scen.	Taakstelling jeugdhulp	S	-200	-1.200	-1.200	-1.200
Scen.	Onderwijs; leerlingenvervoer	S		25	50	50
Scen.	Onderwijs; VVE/peuterprogramma 1a kleinschaligheidstoelag Ittervoort	S			10	10
Scen.	Onderwijs; VVE/peuterprogramma 1a kleinschaligheidstoelag Kelpen-Oler	S			5	10

+ = overschot/baat en - = tekort/last			(bedragen x 1.000)			
Nr.		I/S	2021	2022	2023	2024
Scen.	Onderwijs; VVE/peuterprogramma 2 subsidies ouders verlagen	S		5	9	9
Scen.	Beeindiging testkopers	S	10	20	20	20
Scen.	Vrijval budget projecten gezondheidsbeleid	S		10	10	10
Scen.	Projectbudget welzijnswerk afschalen (helpt behouden innovatie)	S	20	20	20	20
Scen.	Projectbudget welzijnswerk afschalen tot nihil	S	20	20	20	20
Scen.	WMO; bijzondere bijstand zorgverzekering	S	110	110	110	110
Scen.	WMO tarieven aanvullen vervoer in lijn brengen met tarieven OV en intrekken inactieve passen	S	12	10	12	10
Scen.	WMO; afbouw oude voorzieningen hulpmiddelen	I	15			
Scen.	WMO; beperking dubbele verstrekkingen hulpmiddelen	S	10	10	10	10
Scen.	WMO; Beeindiging inloopvoorziening	S			60	60
Scen.	WMO; vergoeding adviesraad SD	S	2	2	2	2
	Progr. 5 Dienstverlening		80	81	82	82
Scen.	Exploitatiebudget BBP	S	25	26	27	27
Scen.	Leges huwelijken	S	15	15	15	15
Scen.	Leges APV	S	20	20	20	20
Scen.	Leges evenementen	S	20	20	20	20
	Progr. 6 Samenwerking		35	30	30	30
Scen.	Digitaal platform	S	20	15	15	15
Scen.	Burgerparticipatie	S	15	15	15	15
	Progr. 7 Financiën en Belastingen		234	287	286	284
Scen.	Toerekening rente	S	9	62	61	59
Scen.	Wijziging methode WOZ waarde ontwikkelen en bepalen tarief	S	225	225	225	225
	Overig / overhead		104	163	196	252
Scen.	Formatie en externe inhuur	S	104	163	196	252
Totaal maatregelen			1.503	1.875	3.510	3.387
	Sluitpost OZB 6,5% voor 3 jaar	S	398	819	1.266	1.266
Totaal scenario s financieel evenwicht			1.901	2.694	4.776	4.653
Begrotingssaldo begroting 2021-2024			-375	-1.401	99	22

Onderstaand zijn de aanwezige taakstellingen van de gemeente weergegeven. Deze zijn opgenomen in het meerjarig perspectief en zullen derhalve gerealiseerd moeten worden.

(bedrag x 1.000)				
Maatregel	2021	2022	2023	2024
Vastgoed	175	175	-	-
Accommodaties	175	175	175	175
Jeugdzorg*	489	2.095	3.142	3.142
Personeel en organisatie	104	338	496	552

* Het bedrag van jeugdzorg komt voort uit het rapport van TwijnstraGudde. Hiertoe worden concrete maatregelen in de raad van november behandeld. Op basis van deze maatregelen wordt de taakstelling gesaldeerd met exploitatiebudgetten.

Tot slot is hieronder het structurele begrotingssaldo van de gemeente Leudal weergegeven . Deze bedraagt voor het jaar 2024 € 19.000.

Presentatie van het structurele begrotingssaldo		(bedragen x 1.000)			
Saldo baten en lasten	-3.365	-2.186	-511	-562	
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.990	785	610	584	
Begrotingssaldo na bestemming	-375	-1.401	99	22	
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	1.832	194	0	3	
Structureel begrotingssaldo	-2.207	-1.595	99	19	

1.3 Projecten

	(bedrag x 1.000)										
Indicatie	Inves- tering	Subsi- die	Aandeel derden	Aandeel ge- meente	Krediet vote- ring	Kapitaallasten					Fase- ring
Majeure projecten						2020	2021	2022	2023	2024	
Burgerinitiatieven											
Fusie scholen Haler, Hunsel, Ittervoort, Neeritter	8.000			8.000	330			218	217	217	2021
Aanvullende verkeers- maatregelen fusie scholen	p.m.			p.m.							2021
Open club Roggel	p.m.	p.m.		p.m.							2020
Subtotaal	8.000			8.000	330			218	217	217	
Lokale projecten											
Fietspad Spoorbrug Buggenum	7.100	3.500		3.600						180	2022
Herinrichting Napoleonsweg Neer	p.m.			p.m.							2022
Herinrichting oude kern Baexem	3.500	1.750		1.750					79	78	2022
Subtotaal	10.600	5.250		5.350					79	258	
Totaal	18.600	5.250		13.350	330			218	296	475	
	Beschikbaar budget in stelpost					23	163	438	376		
	Kadernota							62	61		
	Scenario's							-25	-205	-24	
	Verschil (- tekort / + overschot)							-80	-1	-62	

Burgerinitiatieven

Fusie scholen Haler, Hunsel, Ittervoort en Neeritter

Op 30 juni 2020 heeft de gemeenteraad besloten de locatie Heijerveld aan te wijzen als nieuwe locatie voor de fusieschool Haler, Hunsel, Ittervoort en Neeritter. *Na het sluiten van de koopovereenkomst voor Heijerveld, die nog voor zienswijzen wordt neergelegd bij de gemeenteraad, het opzetten van de projectstructuur en het proces én de voorbereidende werkzaamheden voor het bestemmingsplan wordt aan de gemeenteraad een krediet gevraagd.* In 2021 wordt het bestemmingsplan aan de gemeenteraad voorgelegd ter vaststelling én vindt in het meest gunstige scenario de aanbesteding plaats voor de realisatie van het nieuwe gebouw.

Dit project heeft betrekking op programma 3.

Aanvullende verkeersmaatregelen fusie scholen Haler, Hunsel, Ittervoort en Neeritter

In 2019 werd een verkeersonderzoek naar de veilige routes van en naar de nieuwe fusieschool uitgevoerd. Nu de locatie bekend is, zal dit verder uitgewerkt worden. In 2021 wordt een concreet plan aan de gemeenteraad voorgelegd bij de besluitvorming rondom het bestemmingsplan.

Open club Roggel

Door het college en de gemeenteraad is in 2019 ingestemd met uitwerking van scenario 1 van de businesscase "Open Club Roggel". De uitbreiding van de kleedlokalen bij SV-Roggel wordt op dit moment gerealiseerd, renovatie van de tennisbanen heeft plaats gevonden en het sportpark is voorzien van led-verlichting.

Het aspect "samenwerking" is formeel gerealiseerd in de vorm van een federatie met bijbehorende statuten. De Open Club Roggel voert regelmatig overleg over de mogelijkheden tot uitbreiding van samenwerking en maatschappelijke initiatieven. Op dit moment wordt overleg gevoerd tussen gemeente en Open Club Roggel over beheer van het evenemententerrein. Het is de bedoeling dat het beheer door de Open Club Roggel plaats zal vinden. Afspraken worden vastgelegd in een beheerovereenkomst. Het betreft een groeiproces.

Lokale projecten

Fietspad spoorbrug Buggenum

Op 14 februari 2020 hebben Provinciale Staten besloten € 3,5 miljoen te reserveren voor de snelle fietsverbinding Haalen – Roermond, onderdeel fietsbrug Buggenum - Leeuwen. Afhankelijk van de bestuurlijke overleggen met gemeente Roermond en de provincie hoopt de gemeente in 2021 alle informatie te verzamelen die nodig is zodat de gemeenteraad in 2021 een goede afweging kan maken in het verdere proces.

Eerder startte in samenwerking met de provincie en de gemeente Roermond een haalbaarheidsstudie naar een snelle fietsverbinding tussen Roermond en Buggenum / Haalen. Volgens de haalbaarheidsstudie (maatschappelijke kosten en baten analyse) krijgt de snelle fietsverbinding via de spoorbrug Buggenum een hoge score.

Herinrichting Napoleonsweg Neer

Ingevolge het besluit van Provinciale Staten (PS) in februari 2020 heeft een herschikking van Provinciale middelen t.b.v. mobiliteitsdoeleinden plaatsgevonden. Aan het project N273 Neer is ingevolge dit besluit € 1,42 miljoen toegekend voor de technische vervanging van de weginfrastructuur. Nog niet duidelijk op dit moment is in hoeverre de door Provinciale Staten (PS) toegekende middelen de initieel voorgenomen herinrichting mogelijk maakt (een 50 km/uur inrichting met gescheiden rijbanen, aanpassing van de komgrensmaatregelen en aanleg van een tweetal rotondes). Ambtelijk overleg hierover is gestart. Conform het met de provincie gevoerde bestuurlijke overleg op 20 maart 2018, hecht de gemeente Leudal aan een adequate en verkeersveilige inrichting van de N273 in de bebouwde kom van Neer met goede voorzieningen voor het openbaar vervoer en voor het parkeren, en met een verkeersveilige inrichting van de drie kruispunten Leudalweg-Engelmanstraat, Heldenseweg-Steeg en Maasweg. De provincie geeft aan nog in 2020 met de planvorming te willen beginnen. Er is nog geen indicatie voor de gemeentelijk kosten. In de begroting 2021 worden dan ook geen kosten opgenomen voor dit project. Dit project heeft betrekking op programma 2.

Herinrichting oude kern Baexem

Cultuurhistorie, landschap en natuur maken de kern Baexem bijzonder aantrekkelijk om te wonen, te werken of te recreëren. De huidige doorsnijding van de N280 tast echter deze waarden en kwaliteiten in grote mate aan. Nu het de bedoeling is om de N280 zuidelijker te leggen, is er in 2015 een gebiedsvisie opgesteld voor de dorpsentree Baexem. Het idee is om opnieuw aandacht te vestigen op de oorspronkelijke kwaliteiten van de kern. De uitvoering van deze herinrichting komt pas aan bod na realisatie van de N280, naar verwachting in 2025.

Aanvullende verkeersmaatregelen Zevenellen

Op basis van de voorliggende scenario's, wordt dit project geschrapt uit de lijst majeure projecten.

3 Overige

3.1 Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk worden de algemene dekkingsmiddelen toegelicht. De algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten, die niet specifiek toe te rekenen zijn aan een bepaald programma, maar waar uiteindelijk de saldi van de programma's uit het programmaplan mee kunnen worden gedekt. De raad is bevoegd voor het inzetten van de algemene dekkingsmiddelen.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit een vijftal onderdelen:

- Lokale heffingen
- Algemene uitkering uit het gemeentefonds
- Dividend
- Saldo van de financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen

Lokale heffingen kunnen we onderverdelen in wel en niet gebonden bestedingen. Lokale heffingen waarvan de besteding gebonden zijn, betreffen heffingen waarbij sprake is van een duidelijke relatie tussen de gemeentelijke dienstverlening en de belasting. Voorbeelden hiervan zijn de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Deze heffingen worden op de desbetreffende programma's (in deze begroting programma 2) als baten verantwoord en vallen dus niet onder de algemene dekkingsmiddelen. Lokale heffingen die niet gebonden zijn, vormen algemene dekkingsmiddelen en hebben geen vooraf aangewezen bestemming. Het verhogen of verlagen van deze belastingen zorgt voor een hogere of lagere bestedingsruimte binnen de begroting. Binnen de gemeente Leudal zijn 4 ongebonden lokale heffingen aanwezig:

- OZB-belasting (woningen en niet-woningen)
- Toeristenbelasting
- Hondenbelasting
- Baatbelasting

Voor verdere informatie verwijzen wij u naar 4.1 paragraaf 'Lokale heffingen'.

Heffing	(bedragen x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
OZB woning	-4.013	-4.078	-4.652	-5.027	-5.336	-5.336
OZB niet woning	-1.800	-1.758	-2.087	-2.255	-2.394	-2.394
Toeristenbelasting	-998	-388	-930	-930	-930	-930
Hondenbelasting	-225	-224	-224	-224	-224	-224
Baatbelasting	-17	-5				
Totaal	-7.053	-6.453	-7.893	-8.436	-8.883	-8.883

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Via de algemene uitkering worden vanuit het Rijk inkomsten ontvangen die niet geoormerkt zijn voor een specifieke taak. De gemeente is derhalve vrij om deze middelen te besteden aan aandachtsgebieden waar prioriteiten liggen. Binnen de gemeente Leudal wordt bij iedere circulaire een raadsvoorstel gemaakt, ten behoeve van de verwerking van de circulaire. In deze begroting zijn de financiële effecten tot en met de meicirculaire 2020 verwerkt. In onderstaande tabel zijn de totale inkomsten voor de gemeente Leudal over de meerjarenbegroting te zien.

Daarnaast is in de kadernota 2021-2024 melding gemaakt van de herijking van het gemeentefonds en de mogelijke financiële gevolgen voor de gemeente Leudal.

Algemene uitkering	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand na decembercirculaire 2019	-49.090	-51.318	-51.761	-52.615	-53.644	-54.797
Mutaties meicirculaire 2020	-788	-1.080	-1.237	-769	-445	79
Stand na meicirculaire 2020	-49.878	-52.398	-52.998	-53.384	-54.089	-54.718

Dividend en rendement op beleggingen

Onder algemene dividenden vallen dividenden die niet tot één van de programma's behoren. Voor de gemeente Leudal gaat het om twee grote partijen waar dividend van wordt ontvangen. Via de brief van de provincie is bekend gemaakt voor het begrotingsjaar 2021 en verder met welke dividend inkomsten gerekend mag worden. Deze bedragen:

- Bank Nederlandse Gemeenten € 1,27 per aandeel (143.052 aandelen);
- Enexis Holding € 0,50 per aandeel (903.150 aandelen).

Omschrijving	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
dividend						
BNG	-408	-23	-182	-182	-182	-182
Enexis Holding BV	-736	-632	-451	-451	-451	-451
Saldo	-1.144	-655	-633	-633	-633	-633
Rendement						
Belegging Essentverkoop	-1.121	-727	-375	-114	-99	-99
Bruglening Enexis	-152					
Boekwinst vrijval effecten		-278	-118			-3
Saldo	-1.273	-1.005	-493	-114	-99	-102
totaal	-2.417	-1.660	-1.126	-747	-732	-735

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat geheel uit het renteresultaat zijnde het saldo van de kostenplaats kapitaallasten. Het renteresultaat bestaat uit het verschil tussen enerzijds de werkelijke rentelasten over 2021 en anderzijds de rente die we doorbelasten naar de verschillende taakvelden. De paragraaf Financiering vermeldt de systematiek met betrekking tot het renteresultaat. Voor de begroting 2021-2024 is de omslagrente bepaald op 0,5%.

Wat mag het kosten?

Algemene dekkingsmiddelen (bedrag x 1.000)						
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	2.039	1.403	2.184	1.393	2.969	3.198
Baten	-58.771	-61.979	-62.036	-62.135	-62.822	-63.003
Mutatie reserves	3.419	-1.833	-1.485	494	593	593
Resultaat	-53.313	-62.409	-61.337	-60.248	-59.260	-59.212

4 Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.2 Beleid en tariefstelling

Voor het heffen van de lokale heffingen hanteert de gemeenteraad enkele algemene uitgangspunten. Een uitgangspunt is bijvoorbeeld om zoveel mogelijk met kostendekkende tarieven te werken.

Onderstaand een overzicht van gerealiseerde en geraamde opbrengsten:

Heffing	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
OZB	-5.813	-5.837	-6.117	-6.238	-6.238	-6.238
Rioolheffing	-4.754	-4.726	-4.747	-4.872	-4.858	-4.853
Afvalstoffenheffing	-2.552	-3.025	-3.721	-3.721	-3.878	-3.878
Toeristenbelasting	-998	-388	-930	-930	-930	-930
Hondenbelasting	-225	-224	-224	-224	-224	-224
Baatbelasting	-17	-5	0	0	0	0
Leges	-1.276	-1.071	-1.090	-995	-995	-995
Marktgeden	-5	-4	-4	-4	-4	-4
Begraafrechten	-18	-7	-7	-7	-7	-7
Totaal	-15.658	-15.287	-16.840	-16.991	-17.134	-17.129

4.1.12 Woonlasten

Onder woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Onderstaand overzicht (bron provincie Limburg) geeft de effecten van de voorgestelde tarieven weer voor 2021. Tevens geeft dit overzicht de tariefontwikkeling van de drie belangrijkste gemeentelijke belastingen.

Jaar	OZB	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal eigenaar	Totaal gebruiker	Eigenaar en gebruiker
2019	-254,29	-282,51	-159,60	-536,80	-159,60	-696,40
2020	-259,45	-282,51	-190,20	-541,96	-190,20	-732,16
2021	-276,39	-282,51	-190,20	-558,90	-190,20	-749,10

Met bovenstaande ontwikkelingen van de woonlasten maakt Leudal deel uit van de top 10 van goedkoopste gemeente van Limburg. In 2020 stond Leudal op plaats 5 (bron: Provincie Limburg 2020).

Gemeente	OZB	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal
Leudal	-276,39	-282,51	-190,20	-749,10
Weert	-282,03	-215,04	-248,52	-745,59
Nederweert	-355,23	-275,90	-160,65	-791,78
Roermond	-280,62	-180,49	-235,00	-696,11
Maasgouw	-237,56	-238,11	-228,24	-703,91
Echt-Susteren	-297,04	-260,70	-227,00	-784,74
Roerdalen	-265,54	-212,00	-270,70	-748,24
Peel en Maas	-255,62	-288,76	-197,00	-741,38
Horst aan de Maas	-388,32	-217,00	-211,36	-816,68
Gemiddeld Limburg	-293,15	-241,17	-218,74	-753,06

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.2 Weerstandscapaciteit

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit; dit zijn middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken;
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die materieel van invloed kunnen zijn op de meerjarige financiële positie.

De omvang van het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang bij een financiële tegenvaller. Door alert te zijn op het weerstandsvermogen, voorkomen we dat elke financiële tegenvaller leidt tot bezuinigingen.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente de beschikking heeft/kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. De totale weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit twee delen. Het eerste deel betreft de weerstandscapaciteit van het vermogen, ook wel incidentele weerstandscapaciteit genoemd. Deze weerstandscapaciteit kan slechts eenmalig worden ingezet om tegenvallers op te vangen.

Het tweede deel is de weerstandscapaciteit van de exploitatie, ook wel de structurele weerstandscapaciteit genoemd. Deze capaciteit kan permanent worden ingezet om tegenvallers op te vangen. Belangrijkste componenten hiervan voor Leudal zijn de post (structureel) onvoorzien en de ruimte tot 100% kostendekkendheid van leges en heffingen.

Voor beiden wordt als voorwaarde gesteld dat de inzet plaatsvindt zonder dat het bestaande beleid in gevaar komt. Vooral om die laatste reden is de algemene reserve in de weerstandscapaciteit van het vermogen de belangrijkste component.

Voor de gemeente Leudal bestaat de weerstandscapaciteit uit:

- de algemene reserve;
- de post onvoorzien en de begrotingsruimte (bij de jaarrekening het saldo);
- de stille reserves;
- de onbenutte belastingcapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is:

	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	(bedrag x 1.000) Primitieve begroting 2021
Algemene reserve	9.166	6.364	4.344
Onvoorzien/saldo rekening	-868	51	51
Begrotingsruimte		-489	-375
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.
Onbenutte belastingcapaciteit	3.412	3.419	3.309
Totaal	11.710	9.344	7.329

Samenvattend bedraagt de weerstandscapaciteit van de gemeente Leudal € 204 per inwoner (aantal inwoners 35.900).

4.2.5 Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 nemen we in deze paragraaf verplicht vijf financiële kengetallen op. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar te vergelijken.

Bij ultimo jaar	Begroting na					
	Realisatie 2019	wijziging 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	51%	56%	52%	52%	44%	37%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	54%	51%	51%	43%	36%
Solvabiliteitsratio	44%	38%	38%	40%	42%	42%
Structurele exploitatieruimte	4%	-3%	-3%	-2%	0%	0%
Grondexploitatie	6%	4%	0%	-1%	0%	0%
Belastingcapaciteit	94%	94%	97%	99%	101%	101%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Dit kengetal geeft aan hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Vanaf 100% blijft te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen. Bij 130% of hoger is sprake van een zeer hoge schuld. Dit kengetal is gevoelig voor schommelingen in inkomsten.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is haar financiële lange termijn verplichtingen te voldoen. Onder dit kengetal wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 80% en 30%. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 30% en de 20% moet de gemeente oppassen en bij minder dan 20% is het bezit met zeer veel schuld belast.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren bleek dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Terugverdienden betekent het aflossen van de schuld en het goedmaken van de rentelasten. Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte

van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te bepalen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen in de verlaging van de schuld.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) presenteert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.7 Gebouwen en sportaccommodaties

Wat betreft het vastgoed van gemeente Leudal wordt er gewerkt volgens de bestuursopdracht 'Herijking accommodatie- en vastgoedbeleid'. Het accommodatiebeleid is vastgesteld in februari 2020. Een van de uitkomsten hiervan is het doel het aantal accommodaties te verminderen waarover momenteel afstemming plaatsvindt. Hierop volgend wordt vastgoedbeheerbeleid ontwikkeld wat volledig zal aansluiten op de uitkomsten van het accommodatiebeleid.

Als uitvloeisel van het Klimaatakkoord is vanuit de VNG een sectorale routekaart vastgesteld. De recentelijk vastgestelde gemeentelijke wettelijke verplichting hierin is het vaststellen van een portefeuilleroutekaart voor haar vastgoed. Deze moet duidelijkheid verschaffen hoe we als gemeente gaan voldoen aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord om te komen te verplichte Co2 reductie. Voorbereidingen hiervoor zijn gestart medio 2020.

De huidige MJOP's bieden voldoende handvatten om het vastgoed in stand te kunnen houden en het vastgoedbeheerbeleid verder te ontwikkelen op basis van boven vernoemde aandachtspunten. Het groot onderhoud aan de Brede Maatschappelijke Voorzieningen is lopende en voor de sportaccommodaties wordt deze ook uitgerold, rekening houdend met veiligheid, wettelijke verplichtingen en risicovolle (des)investeringen.

	<i>(bedrag x 1.000)</i>			
	2021	2022	2023	2024
In begroting opgenomen:				
Onderhoud gebouwen groot	413	413	460	460
Herijking MJOP	497	500	500	500
MJOP kaders 2019-2022	850	897	740	740

4.4 Financiering

4.4.2 Rente risicobeheer

Renteschommelingen hebben niet alleen gevolgen voor de rentelasten of - opbrengsten bij het aantrekken dan wel uitzetten van gelden, maar ook voor de koersen van obligaties. Hieronder worden de onderscheiden risico's nader toegelicht.

1. Renterisico

Beheersing van het renterisico op korte schuld geschiedt door de kasgeldlimiet en op langlopende schulden door de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Met deze limiet wil de wetgever voorkomen dat uitsluitend kortlopende leningen worden afgesloten. Het aantrekken van dit type leningen is aantrekkelijk wanneer de rente erg laag is. Het risico van een stijgende rente bij herfinanciering is daarmee in verhouding groot. Daarom is bepaald dat gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mogen gebruiken voor kortlopende leningen.

Wanneer zich in drie achtereenvolgende kwartalen een overschrijding voordoet, moet de gemeente maatregelen nemen (zoals het aantrekken van langlopende geldleningen). Gezien de historisch lage rente op kortlopende geldleningen zal de kasgeldlimiet zo goed mogelijk worden benut. De looptijd van de lening is afgestemd op de vrijval van een positie in de beleggingsportefeuille.

Kasgeldlimiet	(bedrag x 1.000)			
	3e kwartaal 2019	4e kwartaal 2019	1e kwartaal 2020	2e kwartaal 2020
Begrotingstotaal per 1 januari	83.097	83.097	82.087	82.087
Limiet percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Normbedrag	7.063	7.063	6.977	6.977
Netto vlottende positie				
Vlottende schuld		35	1.173	9
Vlottende middelen	-1.328	-1.397	-894	-4.534
Netto saldo	-1.328	-1.362	279	-4.525
Onder- overschrijding normbedrag				
Ruimte onder de kasgeldlimiet	8.391	8.425	6.698	11.502
Overschrijding kasgeldlimiet				

Renterisiconorm

Deze norm draagt bij aan een zodanige opbouw van de langlopende leningenportefeuille dat tegenvallers als gevolg van renteaanpassingen en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt. Het totaal aan aflossingen en herfinanciering mag jaarlijks maximaal 20% bedragen van het begrotingstotaal. Door een goede spreiding van de looptijd wordt flexibiliteit in de toekomst behouden tegen zo laag mogelijke rentekosten.

<i>(bedrag x 1.000)</i>				
Renterisico	2021	2022	2023	2024
Begrotingstotaal per 1 januari	87.159	85.847	84.609	84.877
Limiet percentage	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%
Renterisiconorm	17.432	17.169	16.922	16.975
Rente herziening	0	0	0	0
Aflossingen	6.480	6.299	6.299	5.774
Renterisico	6.480	6.299	6.299	5.774
Onder- overschrijding normbedrag				
Ruimte onder de renterisiconorm	10.952	10.870	10.623	11.201
Overschrijding renterisiconorm				

2. Liquiditeitsrisico

Dit is het risico dat over onvoldoende middelen wordt beschikt om onze financiële verplichtingen te voldoen. Gemeente Leudal werkt vanuit totaalfinanciering. Dit betekent dat alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven worden gesaldeerd voordat we ons op de geld- of kapitaalmarkt begeven.

Een goed inzicht in het verloop van inkomsten en uitgaven leidt tot een betere sturing op de benodigde liquiditeiten voor de komende jaren, de aan te trekken externe financiering en de ontwikkeling van de rentekosten.

Gemeenten zijn in het kader van schatkistbankieren verplicht hun overtoollige liquide middelen boven het drempelbedrag aan te houden in de rijksschatkist. Door deze maatregel hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Dit drempelbedrag bedraagt afgerond 0,75% van het begrotingstotaal (zijnde € 622.000). Verder is er de mogelijkheid overtoollige middelen uit te lenen aan andere decentrale overheden.

<i>(bedrag x 1.000)</i>				
Financieringspositie per 1 januari	2021	2022	2023	2024
Activa				
Vaste activa	134.607	130.226	119.203	114.046
Grondexploitaties	3.031	-170	-877	0
Saldo	137.638	130.056	118.326	114.046
Passiva				
Reserves	58.331	55.340	54.555	53.946
Voorzieningen	4.167	4.535	4.893	5.228
Langlopende geldleningen	58.314	51.833	45.535	39.236
Saldo	120.812	111.708	104.983	98.410
Financieringstekort	-16.826	-18.348	-13.343	-15.636
Financieringsoverschot				

Bij aanvang van het begrotingsjaar wordt een theoretisch financieringstekort verwacht van afgerond € 17 miljoen. Ten minste als alle voor de meerjarenbegroting opgenomen investeringen volgens planning worden uitgevoerd.

Het hebben van een tekort leidt ertoe dat de noodzaak tot een vaste financiering toeneemt. De liquiditeitenprognose wordt in 2020 geactualiseerd om de noodzaak van wel of niet financieren te onderbouwen.

3. Koersrisico

Dit is het risico op een daling van de marktwaarde van de financiële activa. Dit risico loopt elke belegger. Omdat onze gemeente de "Essent-gelden" heeft belegd in obligaties zijn de koersrisico's op het einde van de looptijd beperkt. Vastrentende waarden garanderen dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Op de balans zijn de obligaties gewaardeerd tegen de aankoopprijs indien deze lager lag dan de nominale waarde en tegen de nominale waarde wanneer de aankoopprijs hoger lag. Wordt niet verkocht voor de einddatum dan is er nauwelijks sprake van een koersrisico.

Onze vermogensbeheerder volgt de marktontwikkelingen nauwlettend en informeert de gemeente hierover periodiek.

Daarnaast staat de Wet Schatkistbankieren alleen mutaties in de beleggingsportefeuille toe onder de strikte voorwaarde dat de gemiddelde looptijd van de portefeuille niet wijzigt. Door de ingezette beleidslijn van uw gemeenteraad wordt de beleggingsportefeuille stapsgewijs afgebouwd. Dit heeft tot gevolg dat de liquide middelen die de komende jaren naar de gemeente vloeien in het kader van de afronding van de Essent verkoop niet herbelegd worden. In plaats daarvan worden die vrijvallende middelen aangewend als intern financieringsmiddel.

<i>(bedrag x 1.000)</i>				
Beleggingen	2021	2022	2023	2024
Nominale waarde	17.857	14.437	8.308	8.308
Vrijval nominale waarde	-3.420	-6.129	0	6.000
Saldo	14.437	8.308	8.308	14.308
Gerealiseerde boekwinst beleggingen	-118	0	0	-3

<i>(bedrag x 1.000)</i>		
Vrijvalkalender	Belegging	Boekwinst
Jaar		
2021	3.420	118
2022	6.129	
2023		
2024	6.000	3
2025	1.900	150
2026	408	22
	17.857	293

4.4.4 Rentetoerekening

Deze toerekening geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

De nieuwe regelgeving schrijft voor dat de interne rente exact wordt berekend. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. Het percentage bedraagt 0,5% voor 2021 (2020: 0,50%, Deze was bij de begroting 1,00%).

Renteschema	(bedrag x 1.000)		
	2021	%	
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.762	2,94%	
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-393		
Saldo rentelasten en rentebaten			1.369
Doorbelaste rente naar de grondexploitatie	-61	2,00%	
Doorbelaste rente aan projectfinanciering naar taakvelden	0		
Rentebaat verstrekte leningen in het kader van projectfinanciering naar taakvelden	0		
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			-61
Rente over eigen vermogen	0		
Rente over voorzieningen	0		
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			1.308
De aan taakvelden toegerekende rente (omslagrente)	-673		
Renteresultaat op het taakveld treasury			635

Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			1.308
Boekwaarde vaste activa 1-1-2021			134.607
Gemiddelde rente		0,97%	
Keuze voor de omslag rente		0,50%	

Er mag geen rente over het eigen vermogen aan de grondexploitaties worden toegerekend. De rente van de grondexploitaties wordt niet via de systematiek van de renteomslag berekend maar kent een andere voorgeschreven berekeningsmethodiek. Dit percentage komt uit op 1,61% door de bandbreedte wordt de marktrente geraamd op 2,00%. (2020: 2,00%, Deze was bij de begroting 2,20%).

<i>(bedrag x 1.000)</i>		
Balans per 1-1-	Aantal	2021
Rente vaste schulden	23	2,79%
Rente kasgeldleningen		0,00%
Gewogen gemiddelde rente		2,79%
Voorzieningen		4.167
Langlopende schulden		58.314
Kasgeldleningen (kort)		
Overige kortlopende schulden		12.500
Banksaldi		-
Overlopende passiva		5.000
Vreemd vermogen		79.981
Eigen vermogen		58.331
Balanstotaal		138.312
Rentetarief grondexploitatie		1,61%
Marktrente (afgerond binnen een marge van 0,5%)		2,00%

4.4.5 EMU saldo

In de wet Hof zijn de Europese normen verankerd voor de hoogte en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. De decentrale overheden leveren een gelijkwaardige bijdrage aan het naleven van de EMU-normen. Bestuurlijk is afgesproken de komende jaren geen sanctie toe te passen bij blijvende overschrijding van de norm. Gemeenten krijgen een individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort in een jaar. Voor het sturen op de ontwikkeling van de gemeenteschuld luidt het devies: Let bij het opstellen van de begroting op de ontwikkeling van de hoogte van uw gemeenteschuld. Te hoge schulden zijn slecht voor de financiële gezondheid van de gemeenten. Pas als het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden kan de individuele referentie waarde een rol gaan spelen.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het EMU-saldo.

					Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000) Begroting 2023 Begroting 2024	
EMU-SALDO					-6.862	-19.630	1.132	3.740	4.072	85
EMU-SALDO referentiewaarde					-2.979	-2.979	-2.979	-2.979	-2.979	-2.979
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde							4.111	6.719	7.051	3.064
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde					-3.883	-16.651				
Mutaties 1 januari t/m 31 december	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	(+)	-2.151	-32	-32	-33	-33	-33
			Uitzettingen	(+)	-5.140	-5.432	-3.302	-6.129		
		Vlottende activa	Uitzettingen	(+)	197	-36				
			Liquide middelen	(+)	-2	-16				
			Overlopende activa	(+)	1.188	-687				
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	(-)	3.508	12.040	-4.584	-9.902	-4.105	-121
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	(-)	-3.683	1.723				
			Overlopende passiva	(-)	1.129	-614				
(Verwachte) boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa						278	118			3

4.4.6 Meerjarenbalans

Prognose meerjarenbalans	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	148	261	260	216	172	128
Materiële vaste activa	97.946	113.642	112.596	107.779	102.699	102.406
Financiële vaste activa	26.168	20.704	17.370	11.208	11.175	11.142
Totaal vaste activa	124.262	134.607	130.226	119.203	114.046	113.676
Vlottende activa						
Voorraden	4.960	3.031	-170	-877	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	11.535	11.500	11.500	11.500	11.500	11.500
Liquide middelen	16					
Overlopende activa	2.687	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal vlottende activa	19.199	16.531	13.330	12.623	13.500	13.500
Totaal activa 31-12-	143.461	151.138	143.556	131.826	127.546	127.176
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves	64.270	58.331	55.340	54.555	53.946	53.362
Resultaat boekjaar	-868	-489	-375	-1.401	99	22
Voorzieningen	4.079	4.167	4.535	4.893	5.228	5.541
Vaste schulden - huidige opgenomen leningen > 1 jaar	59.589	58.314	51.833	45.535	39.236	33.462
Vaste schulden - prognose op te nemen leningen > 1 jaar		13.315	14.722	10.744	11.537	17.289
Totaal vaste passiva	127.070	133.638	126.055	114.326	110.046	109.676
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	10.777	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
Overlopende passiva	5.614	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende passiva	16.391	17.500	17.500	17.500	17.500	17.500
Totaal passiva 31-12-	143.461	151.138	143.555	131.826	127.546	127.176

4.5 Bedrijfsvoering

4.5.3 Personeel en organisatie

Voor 2021 liggen er een aantal uitdagingen op ons te wachten, zowel op het terrein van Organisatieontwikkeling als op het terrein van Personeel & Organisatie.

2020 is in belangrijke mate gevormd door de beperkingen, maar ook de kansen die door Corona zijn ontstaan. Dit heeft iets gevraagd van organisatie en medewerkers. Daardoor is deels een nieuwe manier van werken ontstaan, die goed blijkt te werken, maar die ook nieuwe vragen en uitdagingen met zich meebrengt. De noodzaak om op afstand te werken brengt kansen met zich mee en die gaan we in 2021 benutten. Denk hierbij o.a. aan het vormgeven en versnellen van digitaal werken. Het project "Het nieuwe werken in Leudal" zal hier concreet vorm aan geven. Daarnaast willen wij een nieuwe organisatievisie opstellen, waarbij rekening wordt gehouden met de nieuwe strategische visie (deze laatste visie komt niet eerder in de raad dan het 1^e kwartaal van 2021)

In voornoemde opstellen nieuwe organisatievisie zal plaats- en tijdonafhankelijk werken een belangrijk uitgangspunt zijn. Dit vraagt om een nieuwe manier van sturen, ondersteunen en faciliteren van medewerkers door de organisatie en leidinggevend. Het vraagt ook om een nieuwe manier van werken, verbinden en samenwerken door medewerkers. Daarnaast zullen ook de tekorten (o.a. jeugdzorg en Wmo) die ons als gemeente raken, impact hebben op onze werkwijzen.

De prioriteiten voor 2021 zijn:

1. We stellen een nieuwe organisatievisie op, rekening houdend met de nog vast te stellen strategische visie. En in afstemming met de nog op te stellen/vast te stellen omgevingsvisie en dienstverleningsvisie. De organisatievisie staat niet op zich, maar geeft straks antwoord op de vraag wat voor soort organisatie we dienen te zijn om de vraagstukken uit de gemeenschap effectief op te pakken. Onderdeel van de organisatievisie is ook aandacht hebben voor onze kernwaarden (wat vinden we belangrijk?), onze visie (waar zijn we op uit?) en het gewenste gedrag en bijbehorende competenties die cruciaal zijn om succesvol te functioneren als organisatie en als medewerker.
2. In het coalitieakkoord is verwoord dat er een strakkere regie op de uitvoering vanuit het college moet zijn. Portefeuillehouders zitten dicht op de uitvoering van gemandateerde besluiten en worden tijdig geïnformeerd bij politiek gevoelige situaties. Dit vraagt om een strakkere sturing en meer betrokkenheid van alle betrokkenen. De afgelopen twee jaar zijn een aantal stappen in de goede richting gezet en we gaan in 2021 door op de ingeslagen weg:
 - a. Van de belangrijkste processen van afdeling Samenleving en afdeling Ruimte is inzichtelijk hoeveel aanvragen er binnenkomen en wat de doorlooptijd van deze aanvragen (project GTA) is;
 - b. Er is een nieuwe mandaatregeling vastgesteld op het niveau waarop het college betrokken wil zijn bij de afhandeling van de aanvragen;
 - c. Op de grote bestuurlijke opdrachten wordt beleid ontwikkeld waardoor in samenspraak met de Raad het bestuurlijk kader wordt vastgesteld waarbinnen de organisatie de aanvragen moet afhandelen. Denk hierbij aan beleid rondom de omgevingswet, woningbouw, agrarisch profiel en accommodatiebeleid;
 - d. Binnen het project GTA worden de volgende onderdelen gerealiseerd:
 1. Eenvoudige toegang tot informatie voor belanghebbenden binnen de systemen;

2. Managementinformatie over de processen;
3. Sturing op de digitale kanalen

Uiteindelijk is het de bedoeling dat deze onderdelen bijdragen tot een betere dienstverlening aan de inwoners van Leudal.

- e. Er is altijd een casemanager die de regie voert op een zaak of proces;
 - f. We blijven investeren in het verbeteren van sturing, niet alleen door een nieuwe manier van werken waarbij meer op resultaten wordt gestuurd, maar ook door het door ontwikkelen van teamplannen en de individuele werkplannen (IWP's), afgestemd op de programma's in de begroting;
3. We geven verdere invulling aan duurzame inzetbaarheid. Denk hierbij aan het investeren in vaardigheden van leidinggevend en inzake verzuimbegeleiding en casemanagement in samenwerking met de gezondheidscoach en bedrijfsarts. Maar ook aan onze zorgplicht als werkgever.
 4. Opleiding en ontwikkeling pakken we verder op met speciale aandacht voor leiderschaps- en teamontwikkeling en verdere competentieontwikkeling bij medewerkers. Er zal ook training gaan plaatsvinden gericht op plaats en tijdonafhankelijk werken (tools, hoe maak ik afspraken over resultaten, het nieuwe samenwerken etc.) Daarbij gaan we ook een focus aanbrengen op opleiding gericht op ontwikkelingen: Omgevingswet, transformatie BBP en ontwikkeling Werkbedrijf gericht op begeleiding van de Participatiedoelgroep.
 5. Het project Goed en tijdig antwoorden krijgt verder vorm in 2021, waarbij de dienstverlening centraal blijft. Wij gaan onze dienstverleningsprocessen verder optimaliseren. Hierbij is aandacht voor klant, medewerker en techniek. Meerdere werkprocessen worden in pilotvorm onder de loep genomen en verbeterd, zodat we efficiënter en effectiever werken. Digitale dossiervorming wordt hierin meegenomen, net als het zaakgericht werken.
 6. Strategische personeelsplanning wordt verder geïmplementeerd/geüpdatet.

Bovenstaande zal gerealiseerd moeten worden met inachtneming van de financiële taakstelling op de 'post personeel' (zie hieronder) die voor de komende jaren geldt.

Onderdeel	(bedrag x 1.000)				
	2020	2021	2022	2023	2024
P-Taakstelling	1.150	1.404	1.638	1.796	1.852
Realisatie	1.150	1.300	1.300	1.300	1.300
Resteert	-	104	338	496	552

5 Financiële bijlagen

5.1 Productenbegroting

Productenbegroting		(bedrag x 1.000)			
	2021	2022	2023	2024	
Veiligheid					
Ondermijnende criminaliteit					
Voorkomen+terugdringen georganiseerde criminaliteit					
Mutaties reserves CDL21010101	0	0	0	0	
Ondermijning	9	57	57	57	
Subtotaal	9	57	57	57	
Sociale veiligheid					
Integrale en gebiedsgerichte aanpak					
Veiligheidsmaatregelen specifiek	181	181	181	181	
Mutaties reserves CDL21010201	-25	-25	-25	-25	
Subtotaal	156	156	156	156	
Crisisbeheersing					
Crisisorganisatie is voorbereid					
Veiligheidsmaatregelen algemeen	2.919	2.923	2.931	2.931	
Mutaties reserves CDL21010301	0	0	0	0	
Subtotaal	2.919	2.923	2.931	2.931	
Totaal per programma	3.085	3.136	3.144	3.144	
Leefomgeving					
Economie					
Aantrekkelijk voor werkgevers					
Ondersteuning bedrijvigheid	170	161	152	143	
Infra bedrijven	84	83	83	83	
Mutaties reserves CDL 21020101	-21	-21	-21	-21	
Weerstand tegen personeelskrimp					
Ambtelijke samenwerking	347	365	378	387	
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0	
Mutaties reserves CDL 21020102	0	0	0	0	
Toerisme en recreatie					
Recreatie op water	0	0	0	0	
Aantrekkingskracht op burgers	161	161	172	172	
Conserveren cultuurhistorische waarde	205	206	206	206	
Openluchtrecreatie	30	30	30	30	
Mutaties reserves CDL 21020103	-400	0	0	0	
Subtotaal	576	984	999	999	
Wonen					
Woningaanbod sluit aan bij woonwensen					
Afval	-546	-505	-500	-501	
Milieubeheer	1.110	1.115	1.117	1.120	
Bestemmingsplannen	1.115	1.116	1.121	1.095	

Buitengebied in beweging	215	0	0	0
Handhaving RO	180	180	180	180
Greex wonen	-6	-6	-6	-6
Omgevingsvergunningen	33	33	33	33
Toezicht en handhaving bouwen	602	602	602	602
Volkshuisvesting	189	191	191	142
Toepassing APV	387	377	373	373
Mutaties reserves CDL 21020201	-39	-21	-26	0
Openbaar gebied adequaat onderhouden				
Infrastructuur wegen	2.467	2.612	2.682	2.744
Begraafplaatsen	10	10	8	8
Vastgoed	1.061	1.111	1.175	1.175
Verkeersveiligheid	875	970	988	1.007
Riolering	-1.435	-1.365	-1.375	-1.375
Natuurbescherming en -onderhoud	2.103	2.306	2.313	2.318
Gebruik openbaar groen	183	153	114	101
Mutaties reserves CDL 21020202	-333	-506	-395	-395
Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid				
Parkeren	0	0	0	0
Infrastructuur water	35	60	60	59
Openbaar vervoer	22	17	17	17
Mutaties reserves CDL 21020203	5	5	5	5
Subtotaal	8.233	8.454	8.679	8.704
Klimaat				
Hernieuwbare energie bovengem.				
Duurzaamheid	100	100	100	100
Mutaties reserves CDL 21020301	0	0	0	0
Subtotaal	100	100	100	100
Totaal per programma	8.909	9.538	9.778	9.803

Voorzieningen

Onderwijshuisvesting

Passende huisvesting onderwijs

Onderwijshuisvesting	1.193	1.193	1.184	1.176
Mutaties reserves CDL21030101	-80	-80	-80	-80

Via onderwijs sporten

Bewegingsonderwijs	71	71	71	71
Mutaties reserves CDL21030102	0	0	0	0

Subtotaal	1.183	1.183	1.174	1.166
------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Cultuur

Bijdrage cultuur aan gezondheid

Kunst en cultuur	315	315	321	321
------------------	-----	-----	-----	-----

Cultuuraccommodaties	602	600	588	585
Media	467	351	351	351
Mutaties reserves CDL21030201	-238	-197	-197	-197
Cultuur deelname				
Cultuurondersteuning	146	146	146	139
Burgerinitiatieven	50	0	0	0
Mutaties reserves CDL21030202	-50	0	0	0
Subtotaal	1.293	1.216	1.210	1.199
Sport				
Bijdrage sport aan gezondheid				
Buitensport	1.013	1.326	1.331	1.333
Sportbeleid	461	459	459	459
Binnensport	861	856	855	855
Mutaties reserves CDL21030301	-152	-152	-152	-152
Subtotaal	2.183	2.488	2.492	2.494
Totaal per programma	4.660	4.887	4.876	4.860
Samenleving				
Gezondheid				
Bewustwording van invloed levensstijl				
Mutaties reserves CDL21040101	0	0	0	0
Bescherming gezondheid	1.360	1.347	1.351	1.351
Subtotaal	1.360	1.347	1.351	1.351
Maatschappij				
Versterken samenredzaamheid				
Maatschappij algemeen	559	490	500	507
Welzijnswerk	594	594	594	594
WMO advisering	6	6	6	6
Mutaties reserves CDL21040201	0	0	0	0
Subtotaal	1.158	1.090	1.099	1.106
Ondersteuning				
Beter passende ondersteuning				
WMO	8.416	8.379	8.397	8.415
Participatie integratie	122	122	122	122
Jeugdhulp	12.311	10.905	9.858	9.858
Participatie sociale zekerheid	4.723	4.575	4.436	4.358
Participatie Inkomen	225	225	225	225
Participatie levensonderhoud	120	120	120	120
Mutaties reserves CDL21040301	0	0	0	0
Subtotaal	25.917	24.326	23.158	23.098
Onderwijs				
Educatieve ontwikkeling				
Onderwijsbeleid	1.118	1.093	1.068	1.068

Kinderopvang	223	219	199	194
Mutaties reserves CDL21040401	0	0	0	0
Subtotaal	1.342	1.313	1.267	1.262
Samenleving				
Inclusieve samenleving				
Algemene voorzieningen	382	382	322	322
Mutaties reserves CDL21040501	0	0	0	0
Subtotaal	382	382	322	322
Zelfredzaamheid				
vergroten zelfredzaamheid				
WMO overig	25	25	25	25
Jeugd overig	48	48	48	48
Participatie overig	609	609	609	609
Mutaties reserves CDL21040601	0	0	0	0
Subtotaal	681	681	681	681
Totaal per programma	30.841	29.139	27.879	27.821

Dienstverlening

Toegankelijkheid

Toegankelijke dienstverlening

Balieproducten	1.347	1.412	1.412	1.412
Verkiezingen	86	61	95	95
Mutaties reserves CDL 21050103	0	0	0	0
Subtotaal	1.433	1.472	1.507	1.507

Kwaliteit

Hoogwaardige kwaliteit dienstverlening

Burgerzaken	114	48	47	47
Mutaties reserves CDL 21050104	0	0	0	0
Subtotaal	114	48	47	47

Totaal per programma	1.547	1.520	1.554	1.554
-----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Samenwerking

Samenwerking regionaal, nationaal en int

Samenwerkingsverbanden

Bestuurlijke samenwerking	162	162	162	162
Mutaties reserves CDL 21060103	0	0	0	0
Subtotaal	162	162	162	162

Totaal per programma	162	162	162	162
-----------------------------	------------	------------	------------	------------

Algemene dekkingsmiddelen

Geen collegedoeel

Geen subdoel

Onbestemde gelden	770	165	1.978	2.339
Treasury	34	34	31	30

Dividend en rente	-1.025	-672	-699	-701
Saldo financieringsfunctie	1.045	878	680	550
OZB Woningen	-4.525	-4.896	-5.201	-5.201
OZB niet-woningen	-2.034	-2.200	-2.337	-2.337
Lokale heffingen	-1.119	-1.118	-1.117	-1.117
Rijksuitkeringen	-52.998	-52.934	-53.190	-53.369
Mutaties reserves CDL21080101	-1.485	494	593	593
Subtotaal	-61.337	-60.248	-59.260	-59.212
Totaal per programma	-61.337	-60.248	-59.260	-59.212

Overhead

Geen collegedoeel

Geen subdoel

Directe loonkosten	5.737	5.687	5.686	5.686
PIOFACH	4.640	4.628	4.576	4.551
Buitendienst	-258	-209	-150	-105
Serviceteam	13	13	13	13
Uitvoeringskosten 3D	633	534	563	544
Bestuur	1.160	1.164	1.160	1.160
Ondersteuning bestuur	489	439	439	439
Ondernemingsraad	10	10	10	10
Overhead	-129	-129	-129	-129
Saldo HKP overhead	-125	-125	-125	-125
EC-GEO samenwerking	0	0	0	0
Mutaties reserves CDL21090101	-167	-283	-311	-311
Subtotaal	12.002	11.728	11.731	11.732
Totaal per programma	12.002	11.728	11.731	11.732

Heffing VPB

Geen collegedoeel

Geen subdoel

Heffing VPB	85	85	85	85
Subtotaal	85	85	85	85
Totaal per programma	85	85	85	85

Onvoorzien

Geen collegedoeel

Geen subdoel

Onvoorzien	51	51	51	51
Subtotaal	51	51	51	51
Totaal per programma	51	51	51	51

5.2 Overzicht structurele en incidentele baten en lasten

[illegible]

Omschrijving	(bedrag x 1.000)											
	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan	
		Inciden- teel	Structu- reel		Inciden- teel	Structu- reel		Inciden- teel	Structu- reel		Inciden- teel	Structu- reel
Algemene dekkingsmiddelen	-62.036	-118	-61.918	-62.135	0	-62.135	-62.822	0	-62.822	-63.003	-3	-63.001
Overhead	-3.052	0	-3.052	-3.110	0	-3.110	-3.110	0	-3.110	-3.110	0	-3.110
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal baten overige	-65.088	-118	-64.970	-65.245	0	-65.245	-65.932	0	-65.932	-66.113	-3	-66.110
Lasten overige												
Algemene dekkingsmiddelen	2.559	0	2.559	2.793	0	2.793	2.869	0	2.869	3.176	0	3.176
Overhead	15.222	50	15.172	15.121	0	15.121	15.151	0	15.151	15.153	0	15.153
Vennootschapsbelasting	85	0	85	85	0	85	85	0	85	85	0	85
Onvoorzien	51	0	51	51	0	51	51	0	51	51	0	51
Subtotaal lasten overige	17.917	50	17.867	18.050	0	18.050	18.157	0	18.157	18.464	0	18.464
Totaal saldo van baten en lasten overige	-47.172	-68	-47.103	-47.195	0	-47.195	-47.775	0	-47.775	-47.649	-3	-47.646
Saldo van baten en lasten	3.366	647	2.719	2.186	21	2.166	510	26	484	561	-3	563
Onttrekkingen uit reserves:												
P1 - Veiligheid	-25	0	-25	-25	0	-25	-25	0	-25	-25	0	-25
P2 - Leefomgeving	-1.103	-439	-664	-879	-142	-737	-570	-26	-543	-543	0	-543
P3 - Voorzieningen	-560	-50	-510	-470	0	-470	-470	0	-470	-470	0	-470
P4 - Samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 - Dienstverlening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P6 - Samenwerking	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P7 - Financiën en belastingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	-2.831	-2.002	-829	-918	-87	-832	-833	0	-833	-833	0	-833

Omschrijving	(bedrag x 1.000)											
	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan	
		Inciden- teel	Structu- reel		Inciden- teel	Structu- reel		Inciden- teel	Structu- reel		Inciden- teel	Structu- reel
Overhead	-193	0	-193	-283	0	-283	-311	0	-311	-311	0	-311
Totaal onttrekkingen uit reserves	-4.713	-2.490	-2.222	-2.575	-228	-2.347	-2.208	-26	-2.182	-2.182	0	-2.182
Toevoegingen aan reserves:												
P1 - Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 - Leefomgeving	336	0	336	337	0	337	133	0	133	133	0	133
P3 - Voorzieningen	40	0	40	40	0	40	40	0	40	40	0	40
P4 - Samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 - Dienstverlening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P6 - Samenwerking	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P7 - Financiën en belastingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	1.346	0	1.346	1.412	0	1.412	1.425	0	1.425	1.425	0	1.425
Overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen aan reserves	1.722	0	1.722	1.789	0	1.789	1.598	0	1.598	1.598	0	1.598
Saldo mutaties reserves	-2.990	-2.490	-500	-785	-228	-557	-610	-26	-584	-584	0	-584
Gerealiseerd resultaat	375	-1.844	2.219	1.401	-208	1.608	-99	0	-99	-22	-3	-19

5.3 Overzicht van lasten en baten per taakveld

		(Bedrag x 1.000)							
		Lasten				Baten			
0	Bestuur en ondersteuning	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
0.1	Bestuur	1.766	1.720	1.716	1.716	-1	-1	-1	-1
0.2	Burgerzaken	1.947	1.825	1.859	1.859	-391	-296	-296	-296
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.086	1.136	1.200	1.200	-25	-25	-25	-25
0.4	Overhead	11.837	11.724	11.759	11.760	-1.270	-1.270	-1.270	-1.270
0.5	Treasury	1.198	1.005	762	630	-1.145	-765	-749	-752
0.61	OZB woningen	127	131	135	135	-4.652	-5.027	-5.336	-5.336
0.62	OZB niet-woningen	54	55	57	57	-2.087	-2.255	-2.394	-2.394
0.64	Belastingen overig	35	36	37	37	-224	-224	-224	-224
0.7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	0	0	0	0	-52.998	-52.934	-53.190	-53.369
0.8	Overige baten en lasten	821	216	2.029	2.390	0	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	85	85	85	85	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	1.722	1.789	1.598	1.598	-4.313	-2.575	-2.208	-2.182
Totaal		20.678	19.724	21.237	21.468	-67.106	-65.372	-65.692	-65.847
1	Veiligheid	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.015	3.019	3.026	3.026	-115	-115	-115	-115
1.2	Openbare orde en veiligheid	816	636	633	633	-219	-2	-2	-2
Totaal		3.830	3.655	3.659	3.659	-334	-117	-117	-117
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
2.1	Verkeer en vervoer	3.491	3.730	3.820	3.900	-159	-159	-159	-159
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	39	65	65	64	-5	-5	-5	-5
2.5	Openbaar vervoer	22	17	17	17	0	0	0	0
Totaal		3.553	3.812	3.902	3.982	-163	-163	-163	-163
3	Economie	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
3.1	Economische ontwikkeling	347	365	378	387	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	302	250	232	236	-217	-168	-149	-154
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	214	201	158	149	-44	-40	-6	-6
3.4	Economische promotie	264	264	275	275	-1.032	-1.032	-1.032	-1.032
Totaal		1.127	1.080	1.043	1.047	-1.294	-1.240	-1.188	-1.192
4	Onderwijs	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024

(Bedrag x 1.000)									
Lasten					Baten				
4.2	Onderwijshuisvesting	1.193	1.193	1.184	1.176	0	0	0	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.428	1.403	1.201	1.201	-239	-239	-62	-62
Totaal		2.621	2.595	2.385	2.377	-239	-239	-62	-62
5	Sport, cultuur en recreatie	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
5.1	Sportbeleid en activering	461	459	459	459	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	2.179	2.487	2.491	2.493	-305	-305	-305	-305
5.3	Cult.presentatie, -productie en -partic	1.059	1.057	1.051	1.041	-29	-29	-29	-29
5.4	Musea	21	21	21	21	-10	-10	-10	-10
5.5	Cultureel erfgoed	219	220	220	220	-14	-14	-14	-14
5.6	Media	562	446	446	446	-95	-95	-95	-95
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.322	2.495	2.463	2.455	-6	-6	-6	-6
Totaal		6.824	7.185	7.151	7.134	-460	-460	-460	-460
6	Sociaal domein	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.608	2.496	2.439	2.457	-119	-117	-119	-117
6.2	Wijkteams	1.570	1.570	1.570	1.570	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	6.649	6.649	6.649	6.649	-5.390	-5.390	-5.390	-5.390
6.4	Begeleide participatie	3.809	3.660	3.521	3.443	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	609	609	609	609	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	1.224	1.169	1.169	1.169	-11	-11	-11	-11
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	6.580	6.580	6.580	6.580	-261	-261	-261	-261
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	10.094	8.688	7.640	7.640	0	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	70	70	70	70	0	0	0	0
9.82	Geëscaleerde zorg 18-	957	957	957	957	0	0	0	0
Totaal		34.168	32.447	31.204	31.144	-5.781	-5.779	-5.781	-5.779
7	Volksgezondheid en milieu	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
7.1	Volksgezondheid	1.387	1.379	1.383	1.383	0	0	0	0
7.2	Riolering	3.510	3.590	3.603	3.625	-4.945	-4.955	-4.978	-4.999
7.3	Afval	2.697	2.738	2.899	2.899	-3.243	-3.243	-3.400	-3.400
7.4	Milieubeheer	1.210	1.215	1.217	1.220	0	0	0	0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	17	17	15	15	-7	-7	-7	-7
Totaal		8.821	8.938	9.119	9.142	-8.195	-8.205	-8.385	-8.406
8	Volkshuisvesting, RO en stedel vernieuw.	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
8.1	Ruimtelijke ordening	3.330	3.172	3.178	3.152	-1.819	-1.876	-1.876	-1.876
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	44	46	34	47	-49	-52	-39	-52

<i>(Bedrag x 1.000)</i>									
Lasten					Baten				
8.3 Wonen en bouwen	1.789	1.791	1.796	1.747	-943	-943	-943	-943	
Totaal	5.162	5.009	5.008	4.946	-2.812	-2.871	-2.859	-2.872	

5.4 Reserves

Omschrijving		(bedrag x € 1.000)					
		Werkelijke boekwaarde 31-12-2019	Geraamde boekwaarde 31-12-2020	Geraamde boekwaarde 31-12-2021	Geraamde boekwaarde 31-12-2022	Geraamde boekwaarde 31-12-2023	Geraamde boekwaarde 31-12-2024
R.0	Algemene reserve	9.166	6.364	4.344	4.136	4.136	4.136
Bestemmingsreserves:							
Dekkingsreserves:							
D.1	Accommodatie RKVB Baexem	574	555	536	517	498	479
D.2	Tennisaccommodatie Galgenberg	1.015	946	877	809	740	671
D.5	BMV EII	1.090	1.064	1.037	1.011	984	957
D.6	De Bombardon Heythuysen	1.369	1.322	1.274	1.227	1.180	1.133
D.9	Postkoets Horn	1.851	1.801	1.751	1.701	1.651	1.601
D.11	BMV Roggel	3.141	3.055	2.969	2.884	2.798	2.712
D.12	BMV Heythuysen	874	850	827	803	780	756
D.13	BMV Grathem	777	757	736	716	695	675
D.15	SG St. Ursula	501	486	472	457	442	427
D.19	Gemeentehuis Leudal	1.866	2.680	2.606	2.531	2.457	2.382
D.20	Verbouw gemeentewerf Hunsel	753	715	677	640	602	565
D.21	Infrastructuur	2.926	2.822	2.668	2.473	2.278	2.083
D.22	Gebouwenaanpassingen de Widdonck	357	342	326	311	295	280
Totaal dekkingsreserves		17.094	17.395	16.757	16.078	15.400	14.721
Overige financieel technisch reserves:							
F.1	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	329	303	276	249	223	196
F.2	Onderhoud overweg Napoleonsweg	242	212	182	152	122	92
Totaal overige financieel technische reserves		572	515	458	402	345	288
Overige Bestemmingsreserves:							
O.2	Onderhoud jachthaven Hanssum	165	168	173	177	182	186
O.3	Monumentensubsidie	506	506	106	106	106	106
O.4	Groenfonds	426	430	420	410	400	390
O.5	Grondexploitatie	2.221	2.024	2.004	1.983	1.957	1.957
O.6	Vastgoed	40	40	40	40	40	40

Omschrijving		(bedrag x € 1.000)					
		Werkelijke boekwaarde 31-12-2019	Geraamde boekwaarde 31-12-2020	Geraamde boekwaarde 31-12-2021	Geraamde boekwaarde 31-12-2022	Geraamde boekwaarde 31-12-2023	Geraamde boekwaarde 31-12-2024
O.8	Boekwinst Essent, per 1 januari 2023	27.932	26.253	25.968	25.593		
	Geblokkeerde reserve					25.447	25.301
O.9	Egalisatiereserve Gemeentefonds	1.155	1.687	1.792	2.002	2.223	2.444
O.10	Bedrijfsvoering	1.318	512	512	512	460	407
O.11	Gecommitteerde reserve	1.458					
O.12	Revolverend duurzaamheidsfonds	38	33	28	22	17	12
O.14	Openbare verlichting	1.226	1.565	1.879	2.161	2.230	2.298
O.15	Fonds maatschappelijke activiteiten	113	50				
O.16	Majeure projecten	596					
O.17	Meeropbrengst toeristenbelasting	245	139	210	282	353	425
O.18	Verkoop vastgoed		650	650	650	650	650
Totaal overige bestemmingsreserves		37.438	34.056	33.781	33.939	34.065	34.216
Totaal bestemmingsreserves		55.104	51.967	50.997	50.419	49.809	49.226
Totaal reserves		64.270	58.331	55.341	54.555	53.946	53.362

O.3 Monumentensubsidie

Reserve O.3		89001525 Monumentensubsidie
Doel (aard en reden)	De reserve is bestemd om verplichtingen jegens eigenaren van gemeentelijke monumenten op te kunnen vangen en voor het opvangen van fluctuaties in het jaarlijks subsidiebudget monumenten (raadsbesluit 31-08-2010). Dit betreft subsidies voor restauratie van gemeentelijke monumenten.	
Historische achtergrond	In de loop van 2012 zijn in Leudal een 120-tal bouwwerken aangewezen als gemeentelijk monument. De eigenaren van deze monumenten hebben de mogelijkheid om op basis van de "Subsidieverordening cultuurhistorisch erfgoed Leudal" monumentensubsidie aan te vragen. Jaarlijks is er voor monumentensubsidie een budget beschikbaar van € 75.860. Dit structurele budget zal, indien het in enig jaar niet geheel wordt uitgegeven, gestort worden in de reserve monumentensubsidie. De subsidietoekenningen gelden voor een periode van 6 jaar volgens de systematiek van Provincie en Rijk (bijv. 2013-2018, 2014-2019).	
Soort	Bestemmingsreserve	
Looptijd	Start datum: 01-09-2010 Eind datum: niet bepaald	
Benodigd minimaal/ maximum peil	Gelet op de aard van de reserve geldt er geen minimum of maximum peil voor de reserve.	
Storting	Restant jaarlijks beschikbaar budget monumentensubsidie.	
Onttrekking	Subsidietoekenningen boven jaarlijks beschikbaar budget monumentensubsidie.	
Risicocalculatie	Niet van toepassing	
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing	
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing	

	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	492	506	506	106	106	106
Niet uitgegeven subsidiegelden	28					
Totaal toevoegingen	28					
Niet geraamde uitgaven monument Aframen overschot in de reserve Monumentensubsidie	-14		-400			
Totaal onttrekkingen	-14		-400			
Stand reserve 31-12-	506	506	106	106	106	106

6 Overige bijlagen

Kerngegevens

Sociale structuur	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Inwoners				
Aantal inwoners	35.679	35.879	35.725	35.900
waarvan tot 20 jaar	6.892	6.748	7.135	6.900
vanaf 65 jaar	8.608	8.788	8.520	8.800
Organisatie/formatie-sterkte				
Fte personeel	204,69	210,86	213,32	209,38
Fte Griffie/rekenkamer	3	3	3	3
Fte raad	25	25	25	25
Fte college	4,6	4,6	4,6	4,6
Sociale zaken				
Aantal lage inkomens	4.235	4.260	4.200	4.260
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	368	325	350	371
waarvan:				
W.W.B.	337	301	317	330
I.O.A.W.	27	21	26	24
I.O.A.Z.	2	2	2	2
B.B.Z.	2	1	5	5
Personen werkzaam in sociale werkplaatsen	170	155	156	150
Onderwijs				
Aantal leerlingen basisonderwijs	2.424	2.235	2.255	2.270
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	2.140	1.917	2.060	2.030
Aantal leerlingen speciaal onderwijs (basis+voortgezet etc.)	317	337	320	300
Scholen				
Basisonderwijs	14	14	14	14
Speciaal onderwijs	1	1	1	1
Voortgezet onderwijs	2	2	2	2
Voortgezet speciaal onderwijs	1	1	1	1

Fysieke structuur	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Oppervlakte				
Gemeente	16.490	16.490	16.490	16.490
- oppervlakte	16.251	16.251	16.251	16.251
- water	239	239	239	239
Bebouwing				
Verblijfsobjecten met woonfunctie:				
Aantal woningen	15.745	15.832	15.962	15.992
Overige verblijfsobjecten met logiesfunctie	285	296	299	338
Aantal huurwoningen	3.212	3.481	3.232	3.505
Woonwagenlocaties:				
standplaatsen (eigendom gemeente)	40	39	44	39
standplaatsen (eigendom derden)	10	11	10	11
Woonwagens (eigendom gemeente)	19	22	22	22
Woonwagens (eigendom derden)	31	28	32	28
Lengte van wegennet				
Wegen	619.000 m	685.000	685.000 m	685.000 m
Waarvan:				
binnen bebouwde kom	250.000	238.500	238.500	238.500
buiten bebouwde kom	369.000	446.500	446.500	446.500
Recreatieve fiets-, en wandelpaden	74.000	64.000	64.000	64.000
Recreatieve ruiterspaden	70.000	70.000	70.000	70.000
Zand, grond- en stolwegen	160.200	180.000	180.000	180.000
Trottoirs	195.000	151.000	151.000	151.000
Sportaccommodaties				
Aantal voetbalvelden	33	31	31	29
Aantal tennisbanen	36	36	36	35
Atletiekbaan	1	1	1	1

(bedrag x 1.000)				
Financiële structuur	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lokale heffingen				
Onroerende zaakbelastingen	-5.786	-5.813	-5.831	-6.740
Toeristenbelasting	-1.038	998	-897	-930
Hondenbelasting	-225	-225	-222	-224
Baatbelasting	-17	-17	-3	0
Afvalstoffenheffing	-2.315	-2.552	-2.727	-3.721
Rioolheffing	-4.729	-4.754	-4.878	-4.747
Marktgelden	-5	-5	-4	-4
Begraafrechten	-7	-18	-7	-7
Leges titel 1	-688	-468	-326	-345
Leges titel 2	-952	-806	-743	-743
Leges titel 3	-5	-2	-2	-2
Gemeentefonds				
Algemene uitkering	-28.328	-42.863	-44.404	-46.419
Decentralisatie uitkering WMO oud	-2.784	0	0	0
Integratie uitkering sociaal domein:				
WMO taken nieuw	-4.713	0	0	0
Jeugdhulp	-7.149	0	0	0
Participatie	-3.329	-3.003	-2.784	-2.875
Voogdij/18+		-3.224	-3.246	-3.704
Totaal algemene uitkering	-46.303	-49.090	-50.434	-52.998

Financiële structuur	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Gemeentelijke woonlasten				
- Eigenaar	-536	-536	-537	-559
- Gebruiker	-146	-160	-159	-190
- Eigenaar + gebruiker	-682	-696	-696	-749
- Limburg				
OZB	-253	-254	-254	-276
(aannee gemiddelde woz-waarde van woningen; 200.000)				
Afvalstoffenheffing woningen	-146	-160	-159	-190
Rioolheffing	-283	-283	-283	-283

Producten	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Burgerzaken				
Paspoorten	3.209	1.245	475	540
ID-kaarten	3.564	1.420	1.700	2.250
Rijbewijzen	4.444	4.540	4.425	4.200
Afschriften BRP (vh GBA)	477	730	450	775
Bouwzaken				
Conceptaanvraag	128	160	150	140
Omgevingsvergunningen	262	274	279	260
Informatieverzoeken	205	199	227	230
Sloopvergunningen- en meldingen	211	175	150	150

6.5 Lijst van begrotingssubsidies

Artikel 4:23 lid 1 Awb vereist een wettelijk voorschrift voor het verstrekken van een subsidie. Op basis van artikel 4:23 lid 3 Awb is dit wettelijk voorschrift niet vereist indien de begroting de subsidieontvanger en het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld vermeld. Deze uitzondering heeft met name betrekking op subsidies die worden verstrekt aan een gering aantal ontvangers. Onderstaande lijst van subsidies is een overzicht van de organisaties die op basis van de begroting worden gesubsidieerd.

Naam	Bedrag in begroting 2021
ML5 (omroepbijdrage)	20.484
Algemeen maatschappelijk werk ML	338.414
Algemeen maatschappelijk werk ML (clientondersteuning)	31.500
Antidiscriminatie voorziening	15.239
Bibliocenter	387.500
Bibliocenter (extra gelden "motie Asscher")	115.621
Bureau Halt	8.330
Bureau Jeugdzorg (crisishulp en beschermingsplein)	75.477
Business centrum Leudal	750
Centrum voor jeugd en gezin	1.261.321
Cultuur Theater Bombardon	15.500
Dorpsraden	12.000
ECI Cultuurfabriek	31.144
Guus droesen tuinen	2.000
Huis voor de Sport (vervoersregeling gehandicapten)	1.900
Jeugdcultuurfonds Limburg	10.000
Jeugdsportfonds Limburg	10.000
Kledingbank	7.000
Lions club Heythuysen	5.000
Molenstichting (vrijwilligersbijdragen)	15.635
Myouthic	215.363
Pogorzela comité Hunsel	3.000
Roermond on stage	2.000
Slachtofferhulp Nederland	10.345
Spolt (cultuureducatie)	7.602
Starterscentrum Limburg	15.412
Stichting Bezoekerscentrum Leudal	39.000
Stichting kunst en cultuur	44.800
Stichting leergeld Leudal-Maasgouw	80.000
Stichting Limburg Cycling	2.500
Stichting pedagogisch sociaal werk ML	7.311
Stichting Pop it Up	37.250
Stichting sleuteloverdracht Leudal	5.000
Stichting studiegroep Leudal	2.079
Stichting VVV Midden-Limburg/Limburg Marketing	44.589

Naam	Bedrag in begroting 2021
Synthese	381.995
Vluchtelingenwerk Limburg	85.000
Voedselbank	5.700
TOTAAL	3.353.761